

Finansudvalget

København, den 12 JAN. 2016
Sagsnr.: 2015-8093

Orientering til Finansudvalget om tilbagebetaling af uretmæssigt opkrævede sanktioner ved overtrædelse af krydsoverensstemmelseskrav i forbindelse med den fælles landbrugspolitik

Finansudvalget orienteres hermed om, at Miljø- og Fødevareministeriet har valgt at genoptage og tilbagebetale uretmæssigt opkrævede sanktioner i sager om overtrædelse af reglerne om krydsoverensstemmelse i forbindelse med arealstøtte under den fælles landbrugspolitik.

Krydsoverensstemmelse omfatter en række krav vedrørende miljø, klima og god landbrugs- og miljømæssig stand for jord (GLM), sundhed og dyrevelfærd, som landmændene skal overholde for at modtage den fulde landbrugsstøtte. Kravene blev indført i forbindelse med reformen af EU's landbrugspolitik i 2005. NaturErhvervstyrelsen har ansvaret for kontrollen af krydsoverensstemmelse i Danmark herunder at beregne sanktioner i landbrugsstøtten.

NaturErhvervstyrelsen er efter en gennemgang af hjemmelsgrundlaget for tre krydsoverensstemmelseskrav, der er implementeret i dansk retsgrundlag blevet opmærksom på, at der ikke har været hjemmel til at sanktionere landmændene i deres landbrugsstøtte, når de har overtrådt disse tre krav. Et stort antal landmænd har derfor uretmæssigt fået sanktioneret deres landbrugsstøtte siden 2005.

På den baggrund besluttede NaturErhvervstyrelsen, som kompetent myndighed i forhold til de relevante krydsoverensstemmelseskrav, at genoptage tidligere afgørelser om sanktionering af landbrugsstøtten, og betale den tilbageholdte støtte (sanktion) tilbage til landmændene. Da der var tale om en administrativ fejl, som havde medført en ukorrekt sanktion, besluttede NaturErhvervstyrelsen ikke at gøre forældelse gældende til trods for, at det ville have været juridisk muligt at lade dele af sagskomplekserne bortfalde grundet forældelse.

Hvis man gør forældelse gældende, lader man landmændene bære risikoen for en fejlagtig implementering, som var NaturErhvervstyrelsens ansvar.

NaturErhvervstyrelsen var dog ikke opmærksom på at tilvejebringe den fornødne bevillingsmæssige hjemmel i forhold til de forældede sager. Støtten er derfor blevet udbetalt til trods for, at NaturErhvervstyrelsen ikke var juridisk forpligtet til at genoptage alle sagerne.

NaturErhvervstyrelsen beklager denne fejl, og er opmærksom på problemstillingen fremadrettet.

De konkrete sager drejer sig om krydsoverensstemmelseskrav 3.8 om omsorgsfuld behandling af dyr, krav 1.14 om udbringning af husdyrgødning og krav 1.16 om 2 meter bræmmer. Der henvises til vedlagte bilag 1 vedrørende redegørelse for de konkrete forhold.

NaturErhvervstyrelsen har i 2015 tilbagebetalt knap 13,7 mio. kr. i de tre sagskomplekser. Det omfatter i alt knap 2.000 sager, hvoraf det i ca. 1.397 sager var muligt at gøre forældelse gældende.

NaturErhvervstyrelsen vil fremadrettet tage de nødvendige foranstaltninger for at sikre, at der i sager, hvor forældelse ikke gøres gældende, bliver fremskaffet den fornødne bevillingsmæssige hjemmel ved forelæggelse af disse for de bevilgende myndigheder.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Eva Kjer Hansen', written over a horizontal line.

Eva Kjer Hansen

Redegørelse vedrørende de konkrete forhold vedr. krydsoverensstemmelsessagerne

3. 8 - uhjemlet sanktionering i dyrevelfærdssager

NaturErhvervstyrelsen konstaterede, som følge af drøftelser med Kammeradvokaten vedrørende et sagsanlæg på KO-området, at der ikke var EU-retlig hjemmel til at fastsætte og sanktionere dele af KO-krav 3.8 om omsorgsfuld behandling af dyr. Kravet vedrører dyrværnslovens § 2, og er den del af den danske implementering af direktivet om beskyttelse af dyr, der holdes til landbrug.

I EU-reglerne er der alene hjemmel til at fastsætte KO-krav, der omhandler krav til foder og vand, men ikke hjemmel til at fastsætte KO-krav, der omfatter generel omsorgsfuld behandling af dyr. På den baggrund besluttede NaturErhvervstyrelsen i 2014 at ændre kravet, og ligeledes at genoptage samtlige 744 sager, der var behandlet siden 2007. Det samlede beløb, der er tilbagebetalt til landmændene, er ca. 4 mio. kr. Sagerne blev genoptaget i april 2014 og er færdigbehandlet. Tilbagebetaling af støtte er afsluttet i oktober 2015.

1.14 - uhjemlet sanktionering i sager om udbringning af husdyrgødning

Som følge af drøftelser med Miljøstyrelsen og Kammeradvokaten konstaterede NaturErhvervstyrelsen i sommeren 2015, at der ikke var EU-retlig hjemmel til dele af KO-krav 1.14 om udbringning af husdyrgødning. Kravet vedrører husdyrgødningsbekendtgørelsens regler om udbringningsmetoder for husdyrgødning, og er en del af den danske implementering af Nitratdirektivet, som skal være omfattet KO.

Kammeradvokatens redegørelse af kravet viste, at dele af kravet har til formål at mindske lugtgener og ammoniakfordampning. Dette falder uden for Nitratdirektivets formål, som er at fasthold udvaskning af næringssalte på et acceptabelt niveau. NaturErhvervstyrelsen har derfor ændret kravet, og i august 2015 valgte styrelsen at genoptage samtlige 46 sager, der er behandlet siden 2005. Det er i alt tilbagebetalt 152.000 kr. Sagerne er færdigbehandlet og støtten er udbetalt i oktober 2015.

1.16 - uklar hjemmel i krav om 2 meter bræmmer

I 2015 konstaterede Kammeradvokaten, at vandløbslovens § 69 ikke udgjorde en tilstrækkelig klar hjemmel til at kontrollere og håndhæve KO-krav 1.16 om 2 meter bræmmer. Vandløbslovens § 69 er en del af den danske implementering af Nitratdirektivet, som skal være omfattet af KO.

Kammeradvokaten vurderede, at vandløbslovens § 69 ikke i sin ordlyd eller forarbejder til loven nævner et gødskningsforbud, hvormed den ordlydsmæssige kobling mellem vandløbslovens § 69 og Nitratdirektivet ikke er til stede. Dette var et problem, fordi der ifølge Kammeradvokaten gælder et krav om klar hjemmel (skærpet hjemmelskrav), når der træffes afgørelse om at nedsætte landbrugsstøtte.

På den baggrund valgte NaturErhvervstyrelsen i marts 2015 at genoptage ca. 1200 sager, hvor der i perioden 2005 til og med 2014 var truffet afgørelse om sanktioner som følge af overtrædelse af KO-krav 1.16. Det samlede beløb, der skulle tilbagebetales var ca. 9,5 mio. kr. Sagerne er færdigbehandlet og støtten er udbetalt i september 2015.